

Fotoğraf:Fahrettin Özdemirci

Prof. Dr. Osman ERSOY

1923 – 2008

Saygıyla Anıyoruz.

ÖĞRETMENİN ÖTESİNDEKİ İNSAN: OSMAN BEY HOCAM

Obituary: Prof. Dr. Osman ERSOY

İnsan yaşamında, ailenin, sosyal çevrenin ve eğitimin verdiği ya da kazandırdığı bilgi ve beceri kadar, rastlantı ve kısmet ikilisin de ayrı bir yeri olduğunu düşünürüm hep. Özellikle kendi yaşadıklarımı irdeledikçe, bu düşüncemin doğruluğuna daha çok inanırım.

1960 yılında liseyi bitirip Ankara'ya gelmeden önce, kasabadaki büyüklerimizden yol yordam bilenler, üniversite eğitimi için gidebileceğimiz iki şehir olan Ankara ve İstanbul'da bize yardım edebilecekleri anlatmaya çalışıyorlardı. Eminim ki, pek çok arkadaşım da benim gibi, heyecandan söylenenleri ciddiye alıp dinleme, dahası bu benim işime yarayabilir diye not alma gereği bile duymuyordu. Çünkü on sekiz yaşına kadar otuz sekiz kilometreden ötesini bilmeyenler için gidilecek yol o kadar uzun ve uzaktı ki, hele bir oraya varalım, gerisine Allah kerim diyorduk hepimiz.

Hem ülkenin Başkent Ankara'sı, hem ihtilal sonrasının Ankara'sı, hem de sıcağın yanan İç Anadolu'nun Ankara'sı bir araya gelince, beyinlerimizde bir bilmece oluşmuştu. Hepimiz bir an önce oraya ulaşmak, bir okula kapak atmak, iş bulmak ve karnımızı doyurmak telaşı ve savaşı içindeydik. Aslında, hayatta bunlardan başka ne olabilir ki?

Bir ay kadar sonraydı. Biraz olsun yol yordam öğrenmiş gibi görünsek de, serseri mayın gibi fakülteleri dolaşıyorduk. Bir gün ailesinin yanında kaldığını bildiğim bir arkadaşım (ne yazık ki Özer artık aramızda değil. Ruhu şad olsun) yolda rastladı. Öteden beriden konuştuk. O da benim gibi menzilsizlerdendi. Hadi amcamı ziyaret edelim dedi. Yapacak başka işim, daha doğrusu bir hemşeriyi ziyaret edip bir çayını içmekten daha iyi işim olmadığı için, peki dedim ve amcayı ziyarete gittik. O gün ne Özer'in ne de benim, ne Dil-Tarih ne de amcanın ne iş yaptığı konusunda en ufak bir bilgimiz ya da Dil-Tarih denen fakülteye ilişkin merak ya da ilgimiz yoktu. Çünkü bizim hedefler, başka yöneydi. Artık, hukuk mu olur, siyasal mı olur, ziraat mühendisliği ya da veterinerlik mi olur. Allah ne verirse? Nedense bende tıp yoktu. Kimbilir belki tıbbı kazanacak kadar kendime güvenmiyordum ya da mezardan, ölüden ya da anlattıkları kadavrayla oynamadan korktuğum için ilgi duymuyordum.

Ziyaretine gittiğimiz amcayla ilgili Özer'in de bildiği tek şey, bu amcanın, babasının akrabası olan Osman Amca adlı bir bey olması ve burada bir bölümde hoca olmasından ibaretti.

Beşinci kata çıktık. Kapıda, Kütüphanecilik Bölümü yazıyordu. Özer'i bilmem ama ben gülüp geçtim, ulan kütüphanecilik ne ki bir de onun bölümünü kurmuşlar diye.

Sonrası malum. Aradan 48 yıl geçti. Zorluklarla ve güzelliklerle dolu 48 yıl. Bence hocamı dinlemekle çok iyi yapmışım. Önce ben, sonra ailem ve çocuklarım bu ülke koşullarına göre hem ekonomik, hem de sosyal yönden iyi sayılabilecek bir yaşam çizgisi yakaladık.

Hocamın hayatındaki yeri ve etkisi, elbetteki o ilk etkileşimle bitmedi. TTK Kütüphanesinde bulunduğu fiş yazma işi, hem bu mesleğe ısınma ve hem de ilk sıcak para kazanma deneyimimdir. Daha sonrasında, sanırım önce alt yapısını yaptıktan sonra beni yönlendirdiği ODTÜ Kütüphanesi ise mesleğimin hem öğrenme, hem eğitime ve hem de geleceğe hazırlanma anlamında altın yıllardır.

Beni her zaman sevdiğini biliyor, bunu çeşitli nedenlerle olan birlikteliğimizde açık olarak görüyordum. Ancak, zaman zaman bana çok kızdığını da biliyordum. Örneğin ikinci sınıfın sonundaki sınavdan 4 alınca, işi efeliğe kadar götürüp, ceketim omzumda odasına girip, ben nasıl ikmale kalırım diye sorduğumda, tam Osman Beyvari ağzımın payını vermişti. Sonra da, nasıl bırakırlar beni, dinamitlerim burayı gibi amacını aşan gençlik hezeyanımı hiç unutmadı. Yeri geldikçe yüzüme yüzüme vurdu.

Amerikada yüksek lisans yapıp birazda dil sorunumu çözdükten sonra, ODTÜ Kütüphanesine geri döndüm. Hocam, doktora yapmamı istedi. Her zaman, her yerde, her vesileyle bunu hep söyledi, tembelliğim ya da vurdumduymazlığımdan ötürü hep uyardı. Hatta boş ver be hocam diyerek gülüp geçtiğim zamanlarda, ukalalığımıza alenen kızdığı bile oldu. Sonunda peki dedim ve dil sınavına girdim. Peşinden, şimdi tam olarak adını hatırlayamadığım doktora başlama için gerekli, sınava girdim. Sabah sınav öncesi konuştuğumuzda, ben yine klasik ben gibi, hocam öyle sorular sormalısınız ki, doktora adaylarının yanıtları, TKD Bülteninde yayınlanmalı gibi şeyler söyledim. Olur soruları da sen hazırla türü şeyler söyleyerek, gülüp geçti. İçeriye girdik. Y. Lisans öğrencileriyle birlikteydik. Biz doktoracılar, sanırım iki ya da üç kişiydik.

Kağıtları, ters yüz halinde masalara dağıttılar. Sonunda Osman Bey başlayın dedi ve herkes gibi ben de kağıdımı çevirdim. Geçmiş gün biraz abartıyor olabilirim. Bir soru vardı ve soru, eğer kütüphanecilik alanında araştırma yapmak isterseniz hangi kaynakları kullanırsınız gibi bir şeydi. İnanamadım. Ben her zamanki gibi benim kafa yapıma göre, bir soruna çözüm üretmeyi amaçlayan soru bekliyordum. Mesela, halk kütüphanelerimiz niye iyi hizmet veremiyor ya da çocuk kütüphanelerinin binaları nasıl olmalı ya da üniversite kütüphanelerimiz nasıl daha hızlı gelişir gibi.

Hiç düşünmeden, çıkarıp sandalyenin arkasına astığım ceketimi alıp giydim. Üzerine adımı yazdığım kağıdı götürüp girişteki masada oturan Osman Bey'e uzattım. Git otur yerine ve yaz dedi. Aslında bir baba, bir ağabey olarak başka şeyler de söyledi. Ama benim yerime oturup yazmamı, yani doktora öğrencisi olmamı sağlayamadı.

Sınav bitene kadar kapıda beklememe rağmen, yolda yürürken benimle konuşmadı. Belli ki beni cezalandırıyordu. Sonunda bir süre sonra yine kızgınlığı geçmiş, eski Osman Bey olmuş ve birlikte öğle yemeği yemiştik.

Ne yazık ki, her güzel şey gibi o da geldi geçti. Bana göre O, bir güzel insandı. O, herkesin bir an önce ekmeğini elde edebilmesi için destek vermeyi ilke edinmiş bir insandı. O, geldiği yerleri, büyüdüğü şartları ve oralardan buralara nasıl geldiğini asla unutmayan bir insandı. O, yüreğindeki güzellikleri paylaşarak, toplumun güzel yürekli insanlar kazanmasını isteyen biriydi.

Benim için, galiba önce bir baba, sonra bir ağabey ve daha sonra da öğretmendi. Seni çok özleyeceğim sevgili hocam. Ruhun şad olsun.

Hilmi ÇELİK
Sabancı Üniversitesi